

**สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย
ในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ**

นางสาวศิริมาศ แก้วเจริญวงศ์

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541
ISBN 974-331-115-7
ลิขสิทธิ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**STATE AND PROBLEMS IN ORGANIZING LANGUAGE DEVELOPMENT
ENHANCEMENT ACTIVITIES FOR YOUNG CHILDREN
IN PRIVATE DAY CARE CENTERS, THE NORTHERN REGION**

Miss Sirimas Kaewcharoenwong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Early Childhood Education**

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-115-7

ศิริมาศ แก้วเจริญวงศ์ : สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา
สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ (STATE AND PROBLEMS
IN ORGANIZING LANGUAGE DEVELOPMENT ENHANCEMENT
ACTIVITIES FOR YOUNG CHILDREN IN PRIVATE DAY CARE
CENTERS, THE NORTHERN REGION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จีระพันธุ์ พูลพัฒน์,
233 หน้า. ISBN 974-331-115-7

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม
พัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ ประชากรที่ใช้ในการ
วิจัยครั้งนี้คือ สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ จำนวน 287 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ผลของการวิจัยมีข้อค้นพบสำคัญดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา
สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก
ห้องพัฒนาการ และ/ หรือ ห้องอเนกประสงค์ที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา อยู่ในระดับการปฏิบัติ
ปานกลาง
2. การดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา
ผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ มีการดำเนินการส่งเสริมการจัด
กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง
3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี
พี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ ได้มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการ
ทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี ทางด้านการจัดกิจกรรมการฟัง อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก
กิจกรรมการพูด การอ่าน และการเขียน อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง

ปัญหาที่พบ คือ

1. พี่เลี้ยงเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทาง
ภาษา ในขณะที่ภาษาที่บ้านและที่ใช้ในชุมชนของเด็กและพี่เลี้ยงเด็กเป็นภาษาถิ่นเหนือ ภาษา
ที่ใช้เป็นทางการในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน คือ ภาษาไทยกลาง จึงพบว่า มีช่องว่างในการสื่อสาร
ระหว่างเด็กที่ยังใช้ภาษาไทยกลางไม่ได้กับพี่เลี้ยงเด็กซึ่งใช้ภาษาไทยกลาง
2. สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนมีงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ
วัสดุ และ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต *ศิริมาศ แก้วเจริญวงศ์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *จีระพันธุ์ พูลพัฒน์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#3971862027 MAJOR EARLY CHILDHOOD EDUCATION

KEY WORD: LANGUAGE DEVELOPMENT / YOUNG CHILDREN / PRIVATE DAY CARE CENTERS

SIRIMAS KAEWCHAROENWONG : STATE AND PROBLEMS IN ORGANIZING

LANGUAGE DEVELOPMENT ENHANCEMENT ACTIVITIES FOR YOUNG

CHILDREN IN PRIVATE DAY CARE CENTERS, THE NORTHERN REGION.

THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. CHEERAPAN BHULPAT, Ph.D., 233 pp.

ISBN 974-331-115-7

The purpose of this research was to study the state and problems in organizing language development enhancement activities for young children in private day care centers in the northern region .

The population of this study were 287 private day care centers in the northern region . The data were collected by using questionnaires , interview and observation .

The findings on the state of organizing language enhancing activities were as follows :

1. The provision of supportive environment for language development

The private day care centers in the northern region set up fairly good child development rooms and/or multipurpose rooms for language development both indoor and outdoor.

2. The supportive operation of language development enhancement activities

The owners of the private day care centers in the northern region moderately supported language development enhancement activities.

3. The organizing of language development enhancement activities for children of 2-3 years of age

The listening activities were most highly organized by the caregivers. Speaking , reading and writing activities were moderately organized.

The problems in organizing language development enhancement activities were as follows :

1. The caregivers lacked knowledge and understanding of organizing language development activities. Whereas the children 's and caregivers ' language at home and in the community was Northern Thai dialect , the private day care centers 's official language was Central Thai. Communication gap was found between the children who had not yet mastered the Central Thai and the Central Thai speaking caregivers.

2. The private day care centers had insufficient budgets for organizing the environment , media , and raw-materials for language development activities.

ภาควิชา..... ประถมศึกษา

สาขาวิชา..... การศึกษาปฐมวัย

ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิติศ..... นิติศมาศ เกตุวณิชกุล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... นิติศมาศ เกตุวณิชกุล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความอนุเคราะห์ และ การสนับสนุนของ รองศาสตราจารย์ ดร.จิระพันธุ์ พูลพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อชี้แนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณ อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ดันตวิวงศ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ดำเนินการสอบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งกรุณาให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย และ กราบขอบพระคุณในความกรุณาของ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ ดร.ปัทมาวดี เล่ห์มงคล ดร.อมรวิชัย นาคทรพรพ คุณเบญจา จรสัมฤทธิ์ รวมถึง รองศาสตราจารย์ ปิตินันท์ สุทธสาร ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ อย่างดียิ่ง รวมทั้ง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนผู้ประกอบการ และ พี่เลี้ยงเด็ก ของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ ที่ให้ข้อมูลในการวิจัยและให้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สุดท้าย ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และน้องชายที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และ ให้กำลังใจที่ดีที่สุดแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา ขอขอบคุณ เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ และ ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ และ คุณไพรัช ยิ้มสนิท ที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา

นางสาวศิริมาศ แก้วเจริญวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
สถานรับเลี้ยงเด็ก.....	8
พัฒนาการทางภาษา.....	12
การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา.....	26
การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	46
ผู้ให้ข้อมูล.....	48
ตัวแปรที่ศึกษา.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	122
สรุปผลการวิจัย.....	124
อภิปรายผลการวิจัย.....	127
ข้อเสนอแนะ.....	132
รายการอ้างอิง.....	137
ภาคผนวก.....	142
ภาคผนวก ก	143
ภาคผนวก ข	144
ภาคผนวก ค	206
ภาคผนวก ง	208
ภาคผนวก จ	224
ประวัติผู้เขียน.....	223

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนสถานรับเลี้ยงเด็กในแต่ละจังหวัด.....	46
2. จำนวนระดับการปฏิบัติของแบบสอบถามในแต่ละกลุ่ม.....	47
3. จำนวนระดับการปฏิบัติของการสุ่มสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนในแต่ละกลุ่ม.....	48
4. กรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
5. ประเด็นคำถามในแบบสอบถามผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ.....	52
6. ประเด็นคำถามในแบบสอบถามพี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ.....	53
7. ประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน เรื่อง สภาพและ ปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี.....	54
8. ประเด็นในการสัมภาษณ์พี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน เรื่อง สภาพและ ปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี.....	56
9. แนวในการสังเกตการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา.....	57
10. จำนวนและคำร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากประชากร.....	60
11. ตารางเวลาการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และสังเกตสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน ทั้ง 15 แห่งที่เป็นตัวอย่างประชากร.....	63
12. จำนวนและคำร้อยละของผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน จำแนกตาม ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนตัว.....	69
13. ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน จำแนกตามข้อมูลด้านความรับผิดชอบ.....	70
14. จำนวนและคำร้อยละของพี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน จำแนกตาม ข้อมูลด้านสถานภาพส่วนตัว.....	71
15. ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของพี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน จำแนกตามข้อมูลด้านความรับผิดชอบ.....	72
16. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับการปฏิบัติของผู้ประกอบการใน การให้คำแนะนำกับพี่เลี้ยงเด็กในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องพัฒนาการเด็ก และ / หรือ ห้องอเนกประสงค์.....	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับการปฏิบัติของผู้ประกอบการในการ ให้คำแนะนำกับพี่เลี้ยงเด็กในการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องพัฒนาการเด็ก และ / หรือ ห้องอเนกประสงค์.....	73
18. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับการปฏิบัติของผู้ประกอบการในการ ให้คำแนะนำกับพี่เลี้ยงเด็กในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา.....	74
19. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับการปฏิบัติของผู้ประกอบการใน การเสริมความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมให้กับพี่เลี้ยงเด็ก.....	74
20. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของการทำงานของ ผู้ประกอบการกับพี่เลี้ยงเด็กในด้านสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์.....	75
21. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของการทำงานของ ผู้ประกอบการกับพี่เลี้ยงเด็กในด้านการประเมินผล.....	76
22. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการปฏิบัติของผู้ประกอบการในการ ดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา.....	76
23. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับการปฏิบัติของพี่เลี้ยงเด็กจัดกิจกรรม การฟังให้เด็ก.....	77
24. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับการปฏิบัติของพี่เลี้ยงเด็กจัดกิจกรรม การพูดให้เด็ก.....	78
25. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับการปฏิบัติของพี่เลี้ยงเด็กจัดกิจกรรม การอ่านให้เด็ก.....	80
26. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับการปฏิบัติของพี่เลี้ยงเด็กจัดกิจกรรม การเขียนให้เด็ก.....	82
27. ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ระดับการปฏิบัติของพี่เลี้ยงเด็กจัดกิจกรรม พัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี.....	83
28. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	110

สารบัญภาพ

หน้า

1. รูปภาพแสดงการจัดสภาพแวดล้อมของสถานรับเลี้ยงเด็ก กลุ่มที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่.....	209
2. รูปภาพแสดงการจัดสภาพแวดล้อมของสถานรับเลี้ยงเด็ก กลุ่มที่ 2 จังหวัดลำปาง.....	215
3. รูปภาพแสดงการจัดสภาพแวดล้อมของสถานรับเลี้ยงเด็ก กลุ่มที่ 3 จังหวัดแพร่.....	223
4. รูปภาพแสดงการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับ เด็กวัย 2 - 3 ปีในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ.....	224